

ա.անգներուն՝ քանզի դրեթէ մրայն քառն հաղոր գերդաստանի կը պերաբերի առ երկրին բախնչակ կալուածքները : Որնինկ Հերալո՞րաց իշը անգամ հետևեալ լուրը կուտայ մեզի հորաւոտ ժուանիցութեան մը գրայօք : “] առքենորա տի կինը մօտերս մեռուու լ ջնարացի” մէջ, ասիկայ ան թիւ հորաւութիւն ձգեց Անդրեացի բորբ կոմ սութեանց մէջը, որնիք իր ընտանեացը կը ընթառ ըերին . տօնից զօտ իր բարեկամերուն ալ կոսի ըրաւ հետագայ դու մորնեցը :

Արտապատճենի Ա. Պողէրին՝ 300,000 ֆլանկ

վերա . Ա . Ըստնըթին՝ 350,000 ֆր . Անգլային
ժոխանորդ առևտութիւնն , 550,000 ֆր . և 250,
000 ֆրանքի շահը՝ քանի որ ողջ է . Ա . Ուկրեցին՝
500,000 ֆր . Ա . Վ ոլերին՝ 250,000 ֆր . Բ . Ա . Վ ոլ-
էրին՝ 30,000 ֆր . Ա . Եռևադի որդւոցը 230,000 ֆր .
Հարնօք օրիորդին՝ 150,000 ֆր . Բ . Ըստնօրին՝ ծո-
սս ֆր . Վերապատուելի Յ . Հարնօրին՝ 180,000
ֆր . Ուսպենի ընտանեացը՝ 250,000 ֆր . Խր տանը-
վերակացութին՝ 25,000 ֆր . իր բժշկին 25,000 ֆր .
Եկեղեցիներ շնուրու ընկերութեանը՝ 125,000 ֆր .
Վերապատուելի Ա . Փուլման՝ 25,000 ֆր . Պօդ օրիոր-
դին՝ 25,000 ֆր . Վէլէ օրիորդին՝ 25,000 ֆր . Վե-
րապատուելի Ա . Բլազին՝ 30,000 ֆր . Եօվը-
մարդասիրական ընկերութիւններուն՝ ամէն մէ-
կուն 175,000 ֆրանք .

Սաեւ քանի բարդէկաններու , ծանօթ մօրդիկ
ներու , ծառաներու և այլն , բաւական ու ոճիկ
կապեց ամէն մէկըւն , որ պիտի առնեն անոնք
քանի որ ողջ են :

Ճեղսիրէն եկած աղետալի լուրը՝ Բէ Օրանի
Նահանգին մէջ մեր զինուորներէն 45) հոգի յան-
կարծ Վայսի լդտատիվի՞ց արանը իշխալով արարա-
ցի գլխաւորի մը նենքութեամբը, գրեթէ ա-
մենքն ալ քաջութեամբ պատերազմիլով մեռեր

Թէ անոք մազելը կտրելուն վրայօք կըցաւէր ,
կամ իր հոգն էր ան . սրու վրայ զքաւհին ինչ
ընելը չը զիտէր մոռածելով որ անոլ ալ չեցաւ
իր փոէմը առնելու . այսու տմնայնիւ մաղերը
անկէ աներեսյթ եղան , ու Վարդուխի մեռնե
լին ետքը մնաւէի մը մէջ գտնուեցան խիստ մէծ
խնամքով պահուած . սրու մէջ գտքոր իր պա-
տուական ու անդին բանիցը կըպահէր :

Վաղերը՝ սահմարելը շատ մարդու վրայ քննափռութիւն մը կը բերէ . Յօհաննէս Պիլլապու անուանի քանաստուղջը , գեռ պղղիկ հասակին մէջ խառն կը զուարձանար երկար ժամանակ զլուխը տանորեւ տարավ . Երեւան Յօհաննէս Առաքոն արշատ կախործեր իր տափրիչն անսորեւ տարով գլուխը , բայց ասիկայ առառեւ քննափռութիւն էր քանի թէ քուն . Շատ մարդու ար թմրան թիւն կը բերէ . Յօհաննէս ՈՒնիկէն ձարասարտապէ որ քը նանալու համար , պէտք էր որ միջոյ տանորեւ լայ իր զլուխը , անոր համար ետեի մաղերը կը անոր ու էնթարակ կը փէմն :

Անթիւ գիտուածներ կը պատռն ին , սրոնց մէջ
բարոյական վիշտերը մարդուն մագերը յանկարծ
ճեղմկացոցին ու թափեցին : Եքսավիր անց զինա
ռն հսկանակը սփեր կուտայ Անտու եցին , “Ո՞մ

Են, խորին և ցաւալի ապաւորութիւն մը՝ ըրաւ
հասարակութեան սրբին մէջ՝ Աւագի տէրու-
թեան մէծանեները անցած ամսու 20ին ՎՀՆ
Գրու աւանին մէջ յատուկ ժողովը ըրբն առ զի
պատճի համար, ու գաղղիացւոց Վեհապատ-
թագաւորը հրամացեց որ վեց գուշակ հետեւակ՝ և
երկու գունդ ձիռոր զօքը ևս անմիջապէս Շն-
զայիր խրկու Ծի և անկից Օքանի նահանգը:

Վազգնոց լրագիրները՝ և մասնաւանդ Տէպոյինը,
բացայաբտ կը թանաւցանեն թէ. Շէպայիր խրկուած
12,000 զօրքը պիտի երթան միանան Օքսնի բա-
նակին հետ է ասոնց մի միոցն գործը պիտի ըլլաց
իրենց եղացրներուն արեանը վիճը առնուլ-
խութիւ պատճել այն նենգաւոր տրաբացին . և
Եպուի լգատիրի հետամուտ ըլլալ մինչև Վարոդի
մէջ, և բանել զանիկայ . որպէս զի Վազգեայի
Վիրիկին հանգ օրուի և ազւատ մնայ այն խոսիւ-
թիւններէն՝ որոնք նոյն կազմի բարեկիթութեանը
առաջ երթալուն մեծ արգելք եղած են :

Ալբանի թէ Բարձրապատիւ Օմազի դուքսը Միշ
րիկէ պիտի երթաց , որ Վայտիւլգատիրի վաս գտ.
ցող բանակին մէկ մասին ալ ինքը հրամացէ .
Ալբանատառեն՝ թէ Գերմանիայի մէջ եկեղեց-
ցական բարեկարգութիւն հաստատող հռչակուոր
Ունի քահանան միտք ունի եղեր Գաղղիս գալու-
րաց կառավարութիւնը իր գործակալին ճեռքով
իմացուցեր է անոր՝ թէ իրրե մասնաւոր ճամ-

AMERICAN

Բեդրապուրիկի մէջ խիստ ընդարձակ գործառուն մը հաստատուած է հիմայ, օրուն նմանը գրեթէ չքանուիր ուրիշ տեղ։ Ասդիւրիք և Հորիսըն Ֆիլատելֆուցի վարպետները՝ Որուսաց

Հառավարութեան հետ գաշինք ըլլած են որ առ
հօրս գլուխոր ձեփի ձերմակ եղաւ առ ինչ լուրը
լուեցնա:

գոլուր ըլլաս նէ :

Պօրէլլին կըսէ թէ ապնուական գաղզիացինն մէ կը երբ տեսաւ թէ զի՞քը բանտը կըտանին, անանկ ստատիկ վախոնդ բռնուեցաւ, որ մէկ գիշերուան մէջ բոլոր մաղերը մախոսպայն և զան չ:

(Ծ) սնոր բժիշկը տանելով տարեկան տղում
մը համար կըպատենէ թէ , կառորդեալ առողջու-
թեան մէջ եր , ու սովորի երազ մը տեսնելուն
յանկարծ սկսան բոլոր մասից թափել : Երազին
մէջ իրեն կըթուեր թէ գիշքը կըմ օցնեին , ու
զորհութեալ ձմբանի մը արթեցաւ : Հետեւ եալ

առաջում են ակտու թափի լիւզերը , ունանել որ տասնիշ-
հայքուն Ֆաւանու ըստու բաղի իր՝ ունից առ յօդաւածը ուն-
տու իր և կմար առանձ չստ զինամիկը բերել . և անոնց առա-
ջին կարգը պատել նաև Վառալ զիսյի գ ժը առջել թաղահայուն . Այս
թիւն Անդ օնիկ գ այն օրինակը , որուն մասկերը մէկ գ վերաբա-
նէց Տերմիջան , երբոր իր Երկանը Լուսումիկոս Ճ Զին Կըն իր
կարուելին ետեւ . իր սիրելի զաւկներին բանելովին վիճով ու բան-
տու որին , Հայուրա մէկ բար ապրուակուն նախանդացէ երան :

աւերութեան մէջ հաստատուելու բոլոր երիցնէ
համբանելուն ովչոք եղած ամեն ու ործիքները
պիտի շնորհ, Ալեքսանդր մէջ գործառնը մէջ
ուրսուեցած արհեստառութեր շարունակ կրաքարի

Digitized by srujanika@gmail.com

Ը լեզուի օրականը կը ճանուցանէ, թէ սական ը ին մէջ մինչև հիմա քառասուն իրեք հասպա կութիւն է զաւ որ առանցքէ բաժնուելով՝ զեր մանական կաթուղեկէ ։ Եկեղեցին յարեցան, և

անցածները իրենց կողմէն գոխանորդներից իրիցին
Արէքավակարը , ուրսեղ առ երևելի գործոց
Համար յատուկ ժաղակ մը եղաւ :

Վակում պուռել քաղաքին մէջն ալ նոր եկեղեց
մը բացուերէ յանկապէս ո անօնց համար որ Հոգ
է իշխանութիւնը Տէս ի պատճեն անձ ու նաև

մայիսի բաժնուած են . և բացուած օր՝ քրոջ
մը տուեր է Պէտօն ծխառէր քահանան Պէլլին
և Քրէպղէր քահանան ալլիօնին հետ հազրդու
թեան խորհուրդը մատակարարեր է յիսունէն ու
եւլի անձանց , երկու տեսակէն ալ : Քահանա
ները եկեղեցին մանելնաւն պէտ՝ տասնութիւց ու
բիսրգներ սպիտակ հանդերձներ հատած , դիմու
րեր են զանոնք ծաղկիներ ցանելու անց ճամ
բան վկայ :

Դերմանից հրէաներուն մէկ մասն ալմած չկը
թութիւն ունին մէջերնին, մանաւանդ Քրութից
մէջ գանաւազները, և կուլեն որ իրենց ալբարէ,
կարգութիւն մը մացունեն իրենց կրօնիքին մէջ:
Այ բանիս հոմար քանիցս անդամ մէկուել ժող.
ւեցան ռարբիները՝ Վերինի, Պրէզուլի, Ջրանք
ֆօրդի, և սարիշ շատ քաղքներու մէջ, և խոր
հուրդ ըրբին հրէական օրէնքը բարեկարգելու:
Վերջապէս իրենց գիտաւորութիւնը դլուի ոսպ.
նելով՝ որոշեցին միաձայն հաւանութեամբ. Վեր.
ինինի մէջ, որ այսուհետեւ թլփառութեան ոսպ.
րութիւնը խոփանուի, և երբայրական լիզոն
տեղը՝ գերմաներինը գործածուի :

Հինգ օրեն ետքը բոլորապին կնառակ է զու չը կը
մէյմին աւ մազ քուսնելովլ :

Օպագ ։ Հիմունքան լեզուեւ :

UCA-163

Վարդուս բնական պիտոցքը՝ որոնք հարկադր
են իր մարմար կազմուածքը հաստատուն և առաջ-
պահէլու համար, շատ պայտիկ բաներ են. • բայց
իր երեսակացական, աւելցրդ, և շատ անգամ ան-
պիտան վեստակոր ը աղձանքները անցափ և ան-
համար են. • Անական պիտոցից պահուստ թշուած
համար քիչ կամ շատ կրնայ մորդ համբերել
քայց առ ելորդ բաներուն համար երբեք չհամ-
բերելը. • Փարբեկի առջու մը կինառ ըսկը թէ համբե-
րէ, հայրը շաւկային բան պիտի բերէ. • բայց
մէկ և օժանակուն տարեկան առի կոն աժիքին կուլ տուողի

Յոթը հաջար տարի կայ որ Պահլաւայի բնակիւն
ները չին գիտեր թէ առացցը ինչ ըստէ : Պա-
հանի մը տարի առաջ քանիկաւ Բարձմանի մը շատ
հաւասար մասին պիճարանութիւն ընելով, ո զի-
չի անոր միտքը ձգեւ որ իր տեսած կամ ըստ
առներէն զառ՝ աներեցիթ քանիք ալկան, Օք-
որինակ սառ ոլցը՝ բախ, որ գուք հաս տեսած չը.

9 ЧЕЛОВЕК

Հայութեանիստ . 19 հոկտեմբերի :

¶ ყავის განსხვალს է მხედ მწვრთ ჩრაოთამაბაქცელ
¶ ფლორის ც ც რარამასხანს მწვრთ მხერადნელ
რამაც ხელის ანაბანაზე ადგა ასტრატან ფირდ

անիկա նոր բան մը չէ , այլ չուր՝ ցրտութեամբ
քաղի պէս պնտացած : Երահմանը որ բերանը բաց
և շղուն հանած մեծ զարմանդավ ական ջիզդներ
ննի , պատասխանեց թէ՝ “Քըսու որ ձեր աղջը
չափտար և խորամանկ ազգ մը պիտի ըլլայ ,
որ կիրենայ ջուրը չորցընելով ծախիւ և տոսկ չնիւ”:
Քրուտ նք ուներ ան այսպէս ո ըսելու , քանի ոչ
յուրա զգացյեր էր և ոչ անոր գալացիարը ուներ ,
իսկ չորհասպարտ կը խստառվանիմբ զմեզ վսաճա
ռախմանութեան արհետարին , որ առ վերջնն տապի
ներ տուն տուռաւ Վմերիդ այի Վիտրանեալ Առ
հանդաց վաճառ ականներուն , որ խելք բանեցնե
լով սառայց կը բառնան կը բերեն հօս . և իրենց
երիբ ոչկ ջրալը ոչ միոցն անդ կաստանի արծաւ
թու ուղին , ոյլ և բեակիցներուն չորհակալու
թիւնը կը բառանան :

Կալիսման քաղաքին բնակչութերը՝ ուրախութեամբ ձևավանդներուն էզան, ու մեծ գումար դրանց հաւաքուեցու, որ անավարտաց քարտմարտութեամբ մը շնորհացու, և սպառցի առուղի ըստ բը սպառնել տաք և արեամիկ զերմերի մէջ, սկսած որ լսու օք ծաղկիւն բարգուած աճիլ: Եսքը կալիսման պայման օքիմակին հետևեցան Վատրաս և Պամպա բաղկանելն ալ: Ենչ զարմանեք, թէ որ արտահեե

բերը . վասն որոյ յօժաբամիտ սրտիւ էլքիու թամբ
ծանուցանել հասարակութեանը թէ մօտ օրերս
՚ի լոյս ընծայեցաւ . Այս հենափասան յարդի պատ
րոն Յօհաննէս սին ապարանը ՚ի կաստանդնուպօլիս՝
“Դիմաւնութիւն ՚ի չարչուսոս ՚ի բիստոսի Որկչին
մերոյ” անուանել ալգիւրք մը . որնոր բարեկշատակ
Փեշտալճեան պերճիմաստ Գրիգոր վարդապետին
տաղաչափական երկասիրութիւնն է :

Հայրենասիրական գոտին ըստիէ շարժեալ մե-
ծապատիւ և առառ սծուսէր Այսոք Եմբայցին
շնորհառուն որդի ին ազնուու փոյցլ Վարդել ազնն
իր ծախքոլը տպել տուած է յիշեալ պատռաւական
գիրքը , ՚ի յաւ ժական յիշատուկ իր համեստաւ
փոյց հոգեւոյ մօրը Առվլուն տիկնոջ , և իր առ
ուքինազարդ բարետոհմին ուրեմն Ծակցին Վքը-
շշնելունց հանգուցեալ Տիրու հի տուառն :

Այս գէքէն հազար օրինակ տպուած է , ո
րնիք աման գիներով պիտի ծախուին , և անոնց
արժեքը՝ ժամանակին սրբազնն Պատրիարքին քովը
պիտի մնայ , որպէս զի նոյն դրամով հետզնետէ
ուրիշ ազգուուտ զիլքեր ալ տպուին ՚ի պայծա-
ռութիւն հայոց ազգին և ՚ի յաւտիւնական յի-
շատակ վերսցիշեալ հանգուցելցն ՚ի Տէր :

Այսպիսի աղդամակրական բարեկատաշու զործ մը
ինքիրմէն գոտին ըլլարալ , աւելորդ է անշուշտ
մեր կողմանէ ալ ուրիշ գովութիւններ յարել .
միայն համաւօտ յիշատակութեան արժանի հա-
մարեցանիք որպէս զի բարի օրինակ և յորդոր ըլ-
լայ մերազնեաց քաջատահմիկ երիտասարդաց :

Բերկուսալի սրտիւ կաւեսաեմք բարեմիտ հասաւ
բակութեանը թէ կալիսթայու (Հնդկատան) ու
սումնասէր և հայրենասէր մերազնեայ յարգելիք
“Արարատեան Ծնկերութիւն” անուամբ միարա-
նութիւն մը հաստատեր են մէջենին որուն միտկ
նպատակը աղջիս պայծառութեանը և յառաջա-
դիմութեանը նպատամատոց ըլլալէ ազգօգուտ
ուերեն և սրուածքներ հրատարակելով ։

ամեն ծամեզերեայ բաղ քնները ատանց հետեւ ին
և Վմերիկայի ջուրը ուկիմի փոխութիւն :

Կո տարիի յուլիս ամսու մէջ սառուցցը քիչ մը
պակսեցաւ և իրաւու որ զարմանալի էր տեղուց
բնակչաց անհամբերութիւնը : Հարուստները ի-
րենց թանիկադին գինիները չկնազով պաղեցնել
միշտ կրտսենջային : Տիկինները իրենց քաղցր օշա-
բակիները տաք և անախորդ կրնամեն, ճամբորդնե-
րը իրենց ծարաւը՝ և տենդ ուները իրենց չերմր
շինուցանելու համար՝ միշտ կախուսալին, որպէս
թէ իրենց պապերնուն պապերը սառուցց գործա-
ծելով ուզրեկ էն : Վասնցմէ զատ՝ լուսգիր հրատա-
րակողներուն ինչ էղեր էր չեմ դիտեր, որ թէ ար-
ձակ և թէ ուսանուոր խօսքերով խեղճ պարսն
կադ սառուցցաբանին գէմ գրեցին :

Ի՞նչ երանութիւն կը լսար , որ առառառառը
գտնէ շորս հազար տարի առաջ Հայաստանի մէջ
ոկած ըլլար . մեր Տիրութիւն գետը՝ որ հին Արձ
նեաց կամ Նոր Շեղակաց նահանգէն կոնցդի կեր
թայ գետի Ամսուէ , և անկից Բաբելոնի մօտ Խուռա-
նայ ըստուած տեղը կը խառնաւի Եւ փրատի հետ և
կերթայ կը թափի Պարսից ծոցը . կարողէ ձմեռը
ուան եղանակին մէջ հավաքաւար ըստերով սա-
ռցց բերել և ամբարել թէ Պարս և թէ Անհամ

Յիշալ ընկերութիւնը օրինաւոր տպագրաւ
տուն մը հաստատեր է Կալկաթայու մէջ. ուր
տեղ Ազգատու անուամբ շաբաթմական օրադիր
մընչալ կըսագուի վերատեսչութեամբ արժանաւ
պատիւ պարոն Վնասալաց Դաւթեան Յաղթու
գեանց :

Ազգաւոր անուն օրացրին երկրորդ թիւէն
մինչև չորրորդ թիւը Կղքասանդրից ճամփով ամ-
սուս 10ին ընկալանիք պատն ասկազբութիւնը ըստ
բաւականին պայծառ է . և յուսումք թէ մէջի եւ-
զած լրւրելն աւ հաճելի պիտի ը լսն մեր հասա-
րակութեանը . որ միշտ յօժարտմիտ սրտիւ կը-
ցանկայ տեղի կութիւններ սուսնաւ Հայուսան ,
Պարսկաստանէ և Հնդկաստան բնակող մերազնեայ
ժողովրդ ոց վիայօք :

Չեմք Երկրայիր որ հայրենաւեր երևելի ան-
ձինք ամեն կերպիւ պիտի փութան յորդոր և
քաջալեր ըլլալարայիր աղդասիրական գործի մը
որ հեռաւոր քաղցքները , և այս կզզմերը գըտ-
նուած հայոց գի հասարակութեան մէջ բարեկա-
մական հազորդակցութիւն և մէր հաստատելու
առիթ պիտի ըլլոյ :

Ազգատէր անօւն օրադրին տարեկան ստորաց
գրութեան դինը՝ 24 ռուփի է, այսինքն 240 դրւ-
ռու շ. մեջամական ասորագրութեան դինը՝ 16
ռուփի (160 դրւռու շ.) և ամսական ասորագրու-
թեան դինը՝ 3 ռուփի (30 դրւռու շ.)

Այս անհիմ կրթութեան թէ առ նահանգին նոր կառ
ու առվարիչ Աթլիհ փաշան օսմանեան շոգենաւով
հասեր է հնի հոկտեմբերի Յին :

— Ոխով լին կը բրեն ամսուս ձին և Անգլան յ
քերի շնչն ակսառ՝ հիմու վեց օր մեկըմեկու վայ
երկրաշարժութեան ցնցումներ զգացինք շատ

րաց , և ան տեղենման ժամանեց նաև էր կրնան բեռաց ցունել և տանիլ սփռել Հնդկաց ամեն ծավազքը քաղցնել բաւն մէջ : Եւ առաջ՝ այնքան հին , և այնքան շահաւոր՝ հազրողակցութիւն կը բացուէր Հայուսանի և Հնդկասանի մէջ . պուն օդուտնելը հինա թուերու որ ըլլոմ աւելի ափսանք և որանելութիւն կը բանիս վրա յով իրեւ ականատես և անզոսի իր ետքը երկար օրէն պիտի խօսինք : Հիմայ միայն խնարհար ար կաղազներ մեր ազնուամբան և հայրենասէր Վզգակցոց թէ : Հոռ և թէ : Հայուսան եզզներուն . որ մեր խոռը մոռցածին բանի մը անդ չդնելով քիչ մը ու շադրութիւն բնեն առ նիւթին , ու զրեն Տիգրանակերտ , Վերտին և Առասուլ իրենց բաշրեկաններուն . Բնու որ մէկ չնին պարզ և մը խոռ տանայով կրնան Շնէլազար ըստուած անզը որ մեր հին Վծրին քաղաքի և Առասուլ մէջ կիյնայ , դոր ծառուն մը հաստատել , ուսկից մինչև ՚ի Առասուլ թէ ջրով և թէ ցամաքով գիւրութեամք կը բարուի : Եւ անկից մինչև ծովը մենք աւ կրնանք վատահիք աղահութեալ :

ԱՀԱՄԵՐ

